

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ

ОҒАН
СЕЗІМІН
НЫҒАЙТУ

Экологиялық

Банктің қызметі экологиялық қауіпті болып табылмайды және жоғары экологиялық тәуекелмен ұштаспайды. Банк сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге көзқарасты қолдайды және экологиялық қауіпсіз технологиялардың дамуы мен таралуына ықпал етеді.

Есепті жылы Экологиялық заңнаманы бұзушылықтар, өндіріп алулар болған жоқ.

Энергия тұтыну және энергиялық тиімділік

Банк филиалдарының кең желісі бар қаржы институты болып табылады. Банк жұмысын сақтау үшін электр және жылу энергиясының едәуір көлемі қажет. Банк өзінің қоршаған ортаға әсерін барынша азайту және операциялық тиімділігін арттыру үшін энергия үнемдеу шараларын қабылдайды. Банк филиалдардың кең желісі бар қаржы институты болып табылады. Осыған байланысты өз қызметін қолдау үшін Банкке электр және жылу энергиясының едәуір көлемі қажет. Банк қоршаған

ортаға әсерін азайту және операциялық тиімділікті арттыру үшін энергия үнемдеу шараларын қолданады. Қаржы қаражатын үнемдеу және электр энергиясын үнемдеу мақсатында банктің Орталық аппараты мен филиалдарының ғимараттарында қуаты 12-60 Ватт жарықдиодты шамдар орнатылды. Банктің Орталық аппаратының ғимаратында энергия ресурстарын тұтыну мынадай кестеде келтірілген:

Банктің Орталық аппараты ғимаратында энергия ресурстарын тұтыну

Энергия түрі	2021	2022	2023
Электр энергиясы (сатып алу), кВт*сағ	2 639 507,27	2 556 782,62	1 829 498,76
оның ішінде жаңартылатын көздерден	0	0	0
оның ішінде жаңартылмайтын көздерден	2 639 507,27	2 556 782,62	1 829 498,76
Жылу энергиясы, Гкал	13 807,38	9 159,20	8 598,63

Электр энергиясы Банкке «Алматы Энерго өткізу» ЖШС-мен жасалған шарт негізінде ТП 21-44-тен Қалалық электр беру желісімен жеткізіледі. Ғимаратты жылытуды орталық жылу желілері (ЖЭО) «Алматы жылу желілері» ЖШС жылумен жабдықтаушы компаниясы шарт негізінде жүзеге асырады.

Өзінің операциялық процестерінің қоршаған ортаға әсерін азайту, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мақсатында 2024 жылы Банк Орталық аппараттағы дәліздерде, 2025 жылы Банктің 10 филиалында, 2026 жылы Банктің барлық 20 филиалында жарықтандыруды автоматты бақылау жүйесін (қозғалыс датчиктерін) орнатуды өзіне мақсат етіп қояды.

Су тұтыну

Банк өз қызметінде су тұтыну көлемін азайтуға, су ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыруға және табиғи су объектілеріне әсерін азайтуға тырысады. Банк елдің су ресурстарына ұқыпты және ұтымды

қараудың маңыздылығын сөзсіз қабылдайды. Банктің Орталық аппаратының ғимаратында су тұтыну келесі кестеде көрсетілген:

Банктің Орталық аппаратының ғимаратында су тұтыну

Тұтыну түрі	2021	2022	2023
Су тұтыну, м³	20 915,97	20 203,21	17 872,32
Кәріз, м³	20 915,97	20 203,21	17 872,32

Банктің Орталық аппаратының ғимараты су көзі ретінде жер үсті, жер асты, жаңбыр және басқа ұйымның ағынды суларын тұтынбайды және пайдаланбайды. Сумен жабдықтау және су бұруды

«Алматы Су» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының орталық желілері шарт негізінде жүзеге асырады.

Қалдықтарды басқару

Банк үшін қаржы институты ретінде қалдықтардың негізгі түрлері қағаз, шығыс материалдары және пайдаланылған ұйымдастыру техникасы болып табылады. 2014 жылдан бастап іс жүргізуде қағаз тұтынуды қысқарту үшін Банк Documentlog электрондық кеңселік құжат айналымы жүйесін пайдаланады. Бұл жүйе Банктің барлық ішкі құжат айналымын автоматтандыруға және құжаттарды қалыптастыру, келісу, тексеру, бекіту, олардың орындалуын бақылау, тарату, іздеу және мұрағаттау сияқты бизнес-процестерді электрондық форматқа көшіруге мүмкіндік берді. Сонымен қатар, соңғы жылдары Банк минимизацияланған басып шығару және екі жақты басып шығару тәжірибесін белсенді түрде енгізуде. Банктің тәжірибесінде ормандар мен ағаштарды сақтауға, әлемдік экологиялық проблемаларды шешуге қосымша үлес қосу үшін қағаз жұмсамай, материалдарды көрсету бойынша жарықдиодты экрандарды, планшеттерді пайдалана отырып, алқалы органдардың/ жұмыс топтарының отырыстарын/ кеңестерін өткізудің цифрлық нысандары қолданыла бастады. Осы-

лайша, 2023 жылы Банк 2022 жылмен салыстырғанда қағазды пайдалануды 50%-ға қысқартты (2022 жылы пайдаланылған қағаз саны – 53 950 бума, 2023 жылы – 27 100 бума).

Сондай-ақ, Банк 2019–2020 жылдары экологиялық саясатты іске асыру шеңберінде Банк ғимараттарында қатты тұрмыстық қалдықтарды бөлек жинау жүйесін пайдалану және үш топқа – шыны мен металл, пластик және қағазға сұрыптау арқылы (Eco Network компаниясымен бірлесіп) қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау мен кәдеге жаратуды біріздендіру жөніндегі «Жасыл кеңсе» жобасын енгізді. 2021–2022 жылдары бұл жұмыс уақытша тоқтатылып, 2023 жылы қайта жандандырылды. Бұл ретте Банктің макулатура-қағазды кәдеге жаратуға жыл сайынғы тапсыруы жалғасуда. 2023 жылдың қорытындысы бойынша Банктің Орталық аппараты 222,5 кг макулатура-қағазды гидродырату жолымен қайта өңдеу және кәдеге жарату үшін Қайталама шикізат ұйымына тапсырды.

Қалдықтарды басқару	2021	2022	2023
Қалдықтардың жалпы түзілуі (тонна)	112,43	113,34	114,45
оның ішінде:			
Қауіпті қалдықтар	–	–	–
Қауіпті емес қалдықтар	112,43	113,34	114,45
Өңделген және қайта пайдаланылған қалдықтар (тонна)	0	0	0,33485

Банк қалдықтар бойынша қосымша нақты деректерді Банктің сайтында «Тұрақты даму» /

«ESG есептілігі» бөлімінде орналастырылған ESG Databook шеңберінде жүргізеді.

Қоршаған ортаны қорғау

Өз қызметінің сипатына байланысты Банк қоршаған ортаға тікелей елеулі әсер етпейді. Жоғарыда айтылғандай, Банк тұтынатын негізгі ресурстар электр энергиясы, жылу энергиясы және су болып табылады. Банк қоршаған ортаға жағымсыз әсерлердің алдын алуды барынша қамтамасыз ететін ресурстарды ұтымды пайдалану қағидаттары мен әдістерін қолданады. Банк қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлемді жүзеге асырмайды, өйткені Банк қоршаған ортаға ең аз теріс әсер ететін IV санаттағы объектілердің операторы болып табылады.

Сонымен қатар, Банкте қызметкерлердің экологиялық сана деңгейін арттыруға, сондай-ақ қауіпсіздік техникасын, оның ішінде өрт қауіпсіздігін сақтауға бағытталған іс-шаралар тұрақты негізде өткізіледі. Жыл сайын банк қызметкерлерін экологиялық саясат, энергияны, суды және басқа да табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бойынша оқыту жүргізіледі.

Банк өз қызметкерлері арасында экологиялық құндылықтар мен жауапты өмір салтын үнемі насихаттайды, соның арқасында Банк қызметкерлері жұмыс күні аяқталғаннан кейін компьютерлер мен басқа да электр құрылғыларын қуат көздерінен міндетті түрде ажыратудың маңыздылығы, жұмыс күні аяқталғаннан кейін жарықты өшірудің маңыздылығы, қалдықтарды сұрыптау қағидаттары мен маңыздылығы туралы толығырақ біле алды, бір жолғы ыдыс-аяқтан бас тарту арқылы өздерінде пайдалы дағдылар қалыптастыруға үйренді, бұл әр қызметкердің қоршаған ортаны қорғауға қоса алатын үлесі туралы түсінік қалыптастыруға көмектесті.

Өз тәжірибесінде Банк ел қалаларын көгалдандыру бойынша түрлі экологиялық акциялар өткізеді, Банкпен серіктестікте салынған жаңа ғимараттардың аулаларына ағаш отырғызады. 2023 жылы Банктің 30 қызметкері Almaty Clean & Green кең ауқымды эко-сенбілігіне қатысты. Банк қызметкерлері Алматы қаласының Әуезов ауданында орналасқан саябақта 30-ға жуық ағаш отырғызды.

Атмосфераға парниктік газдар мен басқа да ластаушы заттардың шығарындылары

Банк 2060 жылға қарай Қазақстан Республикасының көміртегіге бейтарап болу ұлттық мақсатына ұмтылып, жаһандық климаттың өзгеруін бейімдеу жөніндегі жаһандық күш салуға өз үлесін қосып келеді.

Банк өзінің операциялық қызметінде көміртегізін азайтуға ұмтылады және парниктік газдарды ұлттық түгендеудің басшылық қағидаттары (МГЭИК, 2006), Парниктік газ туралы хаттаманың 2 қамту саласын есепке алу әдіснамасы (GHG Protocol Score 2 Guidance) негізінде өз қызметі нәтижесінде түзілетін парниктік газдар шығарындыларын (бұдан әрі – ПГ) сандық бағалауды жүргізеді.

Банк жыл сайын отын-энергетикалық ресурстарды тұтыну мониторингін жүргізуге, деректерді жинау-

ға, ПГ шығарындыларын бағалау туралы жария есеп беруге міндеттенеді.

Есепті жылы Банктегі процестерден ПГ шығарындыларын (1, 2 қамту) сандық бағалау үшін парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесін бекіту әсерді төмендету жолындағы алғашқы қадам болып табылды.

ПГ шығарындыларын бағалау тәсілінде операциялық бақылау тәсілі қолданылды, онда Банк операциялық бақылауға ие объектілерден барлық ПГ шығарындыларын ескереді. Банктің үлесі бар, бірақ операциялық бақылау жүргізілмейтін объектілерден ПГ шығарындылары есепке алынбайды. ПГ шығарындыларын сандық бағалау Банктің Орталық аппараты, барлық өңірлік филиалдары үшін жүргізіледі.

Қоршаған ортаға және климатқа әсер етудің мынадай негізгі көрсеткіштері келтіріледі:

Парниктік газдар шығарындылары	2023
2023 жылғы CO ₂ баламасындағы ПГ тікелей шығарындыларының жалпы көлемі (тонна) (1-қамту)	305,13
2023 жылғы CO ₂ баламасындағы ПГ тікелей шығарындыларының бір жұмыскерге/қызметкерге көлемі (тонна)	0,16
2023 жылғы CO ₂ баламасындағы ПГ жанама шығарындыларының жалпы көлемі (тонна) (2-қамту)	5 808,44
2023 жылғы CO ₂ баламасындағы ПГ жанама шығарындыларының бір жұмыскерге/қызметкерге көлемі (тонна)	2,96

Басқа жанама шығарындылардың есебін (3-қамту) Банк 2024 жылы жасауды жоспарлап отыр.

Банк ПГ шығарындылары бойынша қосымша нақты деректерді Банктің сайтында «Тұрақты даму» / «ESG есептілігі» бөлімінде орналастырылған ESG Databook шеңберінде келтіреді.

Сатып алулар

Банк тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуды жүзеге асыру қағидаларына сәйкес жүзеге асырылатын сатып алу рәсімдерінің ашықтығы мен тиімділігін қамтамасыз етуге ұмтылады. Бұл ретте баға ұсыныстарын сұрату, ашық тендер тәсілімен сатып алуды ұйымдастыру және өткізу процестерін автоматтандыруды қамтамасыз ететін ақпараттық жүйелер белсенді пайдаланылады.

Сатып алуды жүзеге асыру мынадай қағидаттарға негізделеді:

1. сатып алу үшін пайдаланылатын ақшаны оңтайлы және тиімді жұмсау;
2. сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығы;
3. әлеуетті жеткізушілерге сатып алу процесіне қатысуға тең мүмкіндіктер беру;
4. әлеуетті жеткізушілер арасындағы адал бәсекелестік;
5. сатып алуға қатысушылардың жауапкершілігі;
6. сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу.

Банк мемлекеттік қатысумен кәсіпорындардың көпшілігінен тауарларды және қызметтерді сатып алады. Мұндай сатып алу жеке-жеке аз сомаларды құрайды және әдетте коммерциялық негізде жүзеге асырылады. Тауарлар, жұмыстар және қызметтердің әлеуетті жеткізушілері үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес іріктеу критерийлері қолданылады.

2023 жылы өткізілген сатып алу рәсімдерінің қорытындысы бойынша 687 шарт жасалды. Жасалған шарттардың жалпы сомасы 12 452 344 мың теңгені (ҚҚС-сыз 11 339 379 мың теңге) құрады, игерілген баптар саны – 1 539. Өткізілген барлық сатып алулар бойынша қорытынды үнемдеу 485 951 мың теңгені құрады, алайда бұл үнемдеу Банктің қосымша қажеттіліктерін қанағаттандыра отырып, жыл ішінде қайта бөлініп, қайта игеріледі. Бұл ретте есепті кезеңде сатып алулардағы жергілікті қамту үлесі 70%-ды құрады (01.01.2024 жылға алынған есептер бойынша орындау көлемі 9 896 627 мың теңгені құрайды).